

Caroline Thomas over het ontwerpen van een besloten stadstuin in Haren - www.tuinenvanthomas.nl

‘Ik behoud graag het goede’

Caroline realiseerde zich dat er werk aan de winkel was toen ze de tuin van Karin en Peter in het Groningse Haren voor het eerst in wandelde. De tuin stamde uit de jaren 70 met een allegaartje van allerlei tijdsbeelden. ‘Ik behoud graag het goede, en wat slecht is of niet werkt, gum ik uit.’

tekst EDWIN ODEN | beeld SANDRA VERKIC

Ze wilde graag in een tuin wonen. Karin Niepoth uit het Groningse Haren had geluk: toen ze van haar bovenwoning verhuisde naar het huis met tuin van haar partner Peter, was die het ermee eens de oude schuur in zijn achtertuin af te breken en op die plek een tuinhuis voor Karin te laten bouwen. Karin, die al enkele jaren bij Peter tuinierde, bedacht na de bouw van het tuinhuis samen met hem allerlei ideeën om de tuin opnieuw in te delen: ze wilden rust en privacy, veel schaduw omdat het in deze kleine, ingebouwde tuin 's zomers behoorlijk warm kan worden. En ze wilden veel groen - liefst een aantal kleinblijvende bomen en heesters die in zowel de hoofdwooning als het tuinhuis het gevoel zouden geven dat je niet in de stad zit maar in een bos. Karin maakte eerst zelf schetsjes voor een nieuw ontwerp, maar kwam er niet goed uit. Welke bomen konden ze nemen? Zouden die niet te groot worden voor deze kleine tuin van 140 vierkante meter? En als bepaalde boomsoorten geschikt waren, waar moesten ze die dan precies neerzetten? Zou het niet té vol raken? Ze besloten tuinontwerper en plaatsgenoot Caroline Thomas in te schakelen voor een passend ontwerp. Caroline: "Ik zag bij Karin en Peter het verlangen dat ze iets heel moois wilden met hun tuin, en tegelijkertijd de verwarring dat ze niet goed wisten hoe. Eerst was er die vertwijfeling, maar toen de tuin af was, straalden ze: er kwamen allerlei dieren op de tuin af, mensen kwamen belangstellend een kijkje nemen en vonden het mooi, kortom, de tuin had een heel nieuw leven gekregen."

Uitgummen

Caroline realiseerde zich dat er werk aan de winkel was toen ze de tuin voor het eerst in wandelde. "De tuin stamde al uit de jaren 70, waardoor hij in de loop der jaren een allegaartje van allerlei tijdsbeelden was geworden", vertelt ze. "Materialen vloekten met elkaar en er stonden planten die niet goed bij elkaar pasten, zoals een prunus op stam, een flodderige struikkamperfoelie, een verouderde kardinaalsmuts en een bolcatalpa die veel te dominant was. Maar er waren ook elementen aanwezig die mooi waren om te hergebruiken in het nieuwe ontwerp, dus heb ik eerst een inventarisatie gemaakt: wat weg kon en wat kon blijven. Zo begin ik altijd met ontwerpen: ik behoud graag het goede, en wat slecht is of niet werkt, gum ik uit." Caroline wilde vooral het aantal

1 Xxxx xxxx xxxxx
xxxxx xxxxxx xxxxx
xxxxx xxxxxx xxxxx
xxxxxxxxxxxxxxxxx.
2 Xxxx xxxx xxxxx
xxxxx xxxxxx xxxxx
xxxxx xxxxxx xxxxx
xxxxxxxxxxxxxxxxx.
3 Xxxx xxxx xxxxx
xxxxx xxxxxx xxxxx
xxxxx xxxxxx xxxxx
xxxxxxxxxxxxxxxxx.

4 Xxxx xxxx xxxxx
xxxxx xxxxxx xxxxx
xxxxx xxxxxx xxxxx
xxxxxxxxxxxxxxxxx.
5 Xxxx xxxx xxxxx
xxxxx xxxxxx xxxxx
xxxxx xxxxxx xxxxx
xxxxxxxxxxxxxxxxx.

groenblijvers uitdunnen: "Daarvan stonden er teveel in de tuin, waardoor het te weinig spannend was. Het is voor mij de uitdaging om van een tuin een verhaal te maken - een verhaal waarin van alles te zien is en dingen veranderen, zodat de tuin niet het hele jaar door hetzelfde blijft. Denk maar aan sierlijke stammen, diversiteit in bloeiwijze, de parasolachtige vorm van meerstammige heesters, bloei die elkaar opvolgt, een blad dat mooi verkleurt, of bomen die kaal worden en in het voorjaar weer nieuw blad krijgen."

De juiste bomen

Knap aan Caroline's tuinontwerp is dat ze zoveel boomsoorten kwijt heeft gekund op een relatief klein oppervlakte, zonder dat de tuin vol of te klein aanvoelt, maar wél de verscholen, beschutte én gevarieerde sfeer van een bos heeft. Hoe heeft ze dat voor elkaar gebokst? Caroline: "In een kleine tuin kun je heel goed allerlei bomen planten, als je maar de juiste soorten kiest. Zo heb ik drie *Prunus serrula* 'Tibetica' in de tuin geplaatst: die kun je goed op bescheiden hoogte houden, én maken de tuin 's winters spannender met hun mooie rafelige, glimmend bruine bast. Of neem de meerstammige *Amelanchier lamarkii*, oftewel krentenboompje: die past ook in een kleine tuin, zolang je hem maar transparant snoeit, dus niet te vol in de kroon laat worden. Zo houd je het beeld in de tuin toch luchtig."

Eindeloos

Het is een bekend gegeven dat een mens liefst het makkelijkste, snelste pad neemt door een tuin, maar Caroline zondigde tegen die ongeschreven wet: ze maakte meanderende grindpaden tussen de beplanting. "Een kaarsrecht tuinpad van de achterdeur van de woning naar het tuinhuis was in deze kleine tuin heel saai geweest," zegt Caroline, "want dan zou je de tuin in een keer helemaal overzien en is de verrassing eraf. Een meanderend pad daarentegen creëert intimiteit. Je blijft dan vanzelf af en toe staan om een plantje te bekijken. En het roept ook een gevoel van eindeloosheid op, omdat je nieuwsgierig wordt gemaakt naar wat er achter de bocht zal zijn." Eindeloosheid creëer je in een kleine tuin ook door op elke tien vierkante centimeter diversiteit in het ontwerp in te bouwen, legt Caroline uit. "Daarmee bedoel ik: op grondniveau interessante, afwisselende laagblijvende beplanting, met daarboven allerlei heesters en bomen. Zo ontstaat een gelaagdheid, een spel van ▶

volumes en leegtes, waar je aandacht door geprikkeld blijft.”

Wat het gevoel van diepte in de tuin ook aanzienlijk heeft versterkt, is de gouden zet om de oprit naast de woning, wat voorheen een rommelige, voornamelijk betegelde ruimte was, bij de tuin te trekken. Caroline bedacht daar een grote border, met een slingerend pad erdoorheen dat ongemerkt doorloopt in de achtertuin. Doordat het pad zigzagt, gaat de achtertuin schuil achter beplanting: zo is beslotenheid gecreëerd én zijn zij- en achtertuin vernuftig aan elkaar gesmeed.

Lijsterbes op de fiets

Een jaar nadat de tuin klaar was, kwam Karin nog met een vraagje bij Caroline: ze wilde nog wel een tikje minder inkt van de bovenburen, dus of Caroline het als ontwerper van de tuin goed zou vinden als Karin nog een lijsterbes zou planten - uiteraard alleen als ze Caroline's ontwerp daarmee geen geweld zou aandoen? Caroline glimlacht breed als ze eraan terugdenkt: "Natuurlijk vond ik dat goed! Het is alleen maar top als tuineigenaren naderhand met eigen ideeën komen. Ik ben dan niet iemand die zegt: Dat past niet in het ontwerp." Karin fietste naar de kweker, tien kilometer heen en tien kilometer terug. Balancerend met de kluit op haar bagagedrager en de drie meter lange stam over haar schouder, vervoerde ze de lijsterbes naar de tuin: het ging net. Caroline: "Wie er zoveel voor over heeft, is echt één met haar tuin geworden. Als mijn tuinontwerp dát met mijn opdrachtgever doet, is het voor mij helemaal geslaagd." ♦

DE TUINEIGENAREN

Karin: "Toen we Caroline's site ontdekten, dachten we meteen: ja, zoiets willen we. Haar tuinen zijn in balans en voelen natuurlijk aan. We houden ook van de vloeiende lijnen in haar ontwerpen - niet zo stijf en formeel, zoals je bij veel andere ontwerpers ziet.

We vroegen haar veel, liefst inheemse bomen in het ontwerp op te nemen, omdat we graag schaduw en privacy wilden. En verder wilden we vaste planten die het uit zichzelf goed doen: zo natuurlijk mogelijk, geen moeilijk gedoe met al te veel onderhoud.

Door de bouw van het tuinhuis is de tuin wat kleiner geworden, maar hij voelt nu juist groter en dieper, onder andere doordat de paden bochtjes maken. Als je vanuit ons huis de tuin in kijkt, dan geeft dat een fijn, besloten, maar ook ruimtelijk gevoel.

In het tuinseizoen gebruiken we de tuin vooral om gezellig in te eten. Dat voelt weldadig en geborgen, tussen al dat gevarieerde groen en dierenleven. In de winter is de tuin ook prachtig, dan komt er bij vorst een witte waas van rijp op de planten en schijnt de zon schuin door de siergrassen. Dat kun je niet op de foto krijgen, dat moet je gewoon in het echt zien, zo mooi."

‘Als je de tuin in een keer helemaal overziet, is de verrassing eraf’

ONTWERPTIPS

- ‘Een tuin heeft zichtlijnen nodig, maar dat wil niet zeggen dat je die volledig moet kunnen zien. De tuin wordt juist spannender als je een zichtlijn even onderbreekt, bijvoorbeeld met een haagje of een mooie heester. Dan weet je niet wat erachter zit, waardoor je verder de tuin in wordt gelokt, en hij voelt ook dieper aan. Hetzelfde geldt trouwens voor borders: aan elke kant van de tuin een border is saai, maar als je borders meer in het midden van de tuin plaatst, ontstaat er een interessante ruimtelijke werking.’
- ‘Denk in contrasten. Laat bijvoorbeeld kleuren met elkaar contrasteren, of bladvormen: zet bijvoorbeeld naast een plant met lang smal blad eentje met een groot breed blad. Dat maakt de tuin interessanter. Maar maak het ook niet te gek, zeker niet in een kleine tuin, want het kan snel schreeuwerig worden.’
- ‘Ontwerp je tuin niet alleen voor de zomer. In de winter moet hij ook een functie hebben voor jezelf én de natuur. Denk aan winterbloeiende beplanting, heesters waar vogels in kunnen schuilen, inheemse beplanting, of vaste planten met een mooi wintersilhouet waar beestjes kunnen overwinteren in verdroge stengels.’

BEPLANTING

- In de borders wordt hoogte, schaduw en beslotenheid gecreëerd door meerstammige heesters en bomen, zoals *Sorbus aucuparia*, *Amelanchier lamarckii*, *Mahonia*, *Prunus serrula* 'Tibetica', *Choisya ternata*, *Pinus* en *Cornus officinalis*. Deze variëren in bloei- en bladkleur, textuur en winterstructuur. De onderbeplanting is spannend gemaakt met diverse bladstructuren, en kleuren in het spectrum wit, blauw en paars. Enkele siergrassen, zoals herhalende groepen *Hakonechloa macra*, zorgen voor eenheid, rust en luchtigheid. De beplanting is aantrekkelijk voor bijen, vlinders en vogels; bloeiperiodes volgen elkaar op of overlappen elkaar. *Helleborus orientalis* en de mooie meerstammigen geven kleur en structuur in de winter. Een ouderwetse coniferenhaag op de erfgrans werd vervangen door een groene wand: een schutting, begroeid met klimop, geurende kamperfoelie en diverse soorten *Clematis*.

MATERIALEN

- Op het pad ligt fijn maasgrind (in honingraatmatten).
- De borderranden zijn van cortenstaal.
- Het tuinhuis is ontworpen door het Groningse architectenbureau Onix NL en opgetrokken uit ruw bezaagd, onbehandeld vergrijzend hout: lariks voor de gevels en western red cedar voor het dak. Dit type hout is ook in de schutting verwerkt.
- De kleine terrasjes zijn van hergebruikte kinderkopjes en klinkers.